

شماره پرونده: ۹۸۰۴۰۶۷، ۹۸۰۴۰۶۶، ۹۸۰۴۰۶۵، ۹۸۰۴۰۶۴، ۹۸۰۴۰۶۳، ۹۸۰۴۰۶۲، ۹۸۰۴۰۶۱، ۹۹۰۱۳۰۷، ۹۹۰۱۱۱۵، ۹۹۰۱۱۰۷، ۹۹۰۰۹۴۱، ۹۹۰۰۹۰۴، ۹۸۰۴۰۷۱، ۹۸۰۴۰۷۰، ۹۸۰۴۰۶۸، ۹۹۰۲۰۴۴، ۹۹۰۲۰۴۳، ۹۹۰۱۸۷۸، ۹۹۰۱۷۴۹، ۹۹۰۱۴۳۳، ۹۹۰۱۳۰۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

اعلام کننده تعارض: آقایان: ۱- حمید کشاورزی ۲- احسان اله آقاشاهی ۳- علی احمدوند ۴- هادی کرمانی ۵- سعید نصرآبادی ۶- صلاح الدین بهزادی ۷- تیرداد رحمتی و خانم ها: ۸- پریسا پسندیده ۹- لیلا محمدیان ۱۰- مریم جوی پری ۱۱- معصومه دریگوند ۱۲- ماهتاب جوادی ۱۳- فاطمه قصری زاده ۱۴- خاطره زارعی ۱۵- رویا غلامی ۱۶- فاطمه یوزباشی ۱۷- کبری تیزهوش ۱۸- تیرداد رحمتی ۱۹- سازمان نظام پرستاری

موضوع: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری

گرددش کار: در خصوص دادخواست کارکنان سازمان تأمین اجتماعی شاغل در مشاغل پرستاری، بهیاری، کاردان اتاق عمل، کاردان هوشبری و رده های وابسته پرستاری (اشخاص موضوع ماده ۱۶ قانون سازمان نظام پرستاری) و نیز کارمندان آزمایشگاه به خواسته الزام سازمان بازنشستگی به بازنشستگی آنان به واسطه اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور (موضوع بند ۲ ماده واحده قانون ارتقاء بهره وری کارکنان بالینی نظام سلامت مصوب سال ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی) شعب دیوان عدالت اداری آراء متفاوتی صادر کرده اند و به همین جهت رئیس دیوان عدالت اداری موضوع را برای رفع تعارض در آراء و صدور رأی وحدت رویه به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ارجاع کرده است

گرددش کار پرونده ها و مشروح آراء به قرار زیر است

الف: شعبه ۴۸ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۲۱۸۹/۹۰۴۴۰۹۰۹۹۸۰۹۶۰ با موضوع دادخواست آقای محمدحسین طارمی به طرفیت مدیریت درمان اداره کل تأمین اجتماعی استان قزوین و به خواسته صدور حکم بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور به موجب دادنامه شماره ۱۸۷۸/۹۰۴۴۰۹۰۹۹۷۰۹۷۰ - ۲۲/۵/۱۳۹۷ به شرح زیر رأی صادر کرده است

در خصوص دادخواست شاکی به طرفیت خوانده به خواسته صدور حکم بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور، از توجه به رونوشت مدارک شاکی و اینکه کارشناس هوشبری با بیش از ۲۲ سال سابقه بیمه پردازی می باشد، لایحه دفاعیه خوانده، ماده ۲ قانون ارتقاء بهره وری و مواد ۱ و ۴ آیین نامه اجرایی آن و ماده ۱۶ قانون سازمان نظام پرستاری مبنی بر سخت و زیان آور بودن شغل شاکی، دعوای شاکی را وارد دانسته و به استناد مواد ۱۰ و ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت صادر و اعلام می نماید. رأی صادره ظرف ۲۰ روز از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می باشد

رأی مذکور به موجب رأی شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۳۴۶۰ - ۵/۱۰/۱۳۹۷ شعبه ۱۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده است

ب: شعبه ۴۶ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده های شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۲۹۰۰۲۴۳ و ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۲۹۰۰۰۵۲ با موضوع دادخواست آقایان فریدون طاهرخانی و حمیدرضا آقایی به طرفیت مدیریت درمان تأمین اجتماعی استان قزوین و به خواسته

الزام به احتساب هر سال سابقه حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور معادل یک و نیم سال به ازاء هر سال و محاسبه در مستمری بازنشستگی به موجب دادنامه های شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۲۸۳-۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۳۹۷/۴ و ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۲۸۲-۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۳۹۷/۴ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

با توجه به اینکه به موجب تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری شروط بازنشستگی پیش از موعد کارکنان سازمان پیش بینی شده و به لحاظ عدم شمول کارکنان سازمان به تصویب نامه شماره ۱۰۱۴۱۴ ات - ۱۷/۸/۱۳۹۵ هیأت وزیران وجود مقررات خاص بازنشستگی برای کارکنان یاد شده که اقدامات سازمان وفق مبانی قانونی بوده و سازمان تخلفی انجام نداده لذا شکایت غیرموجه و حکم به رد شکایت صادر و اعلام می گردد. رأی صادره ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان می باشد.

در اثر تجدیدنظرخواهی از رأی شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۲۸۳-۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۳۹۷/۴ شعبه ۲۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۹۰۱۰۲۳-۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۹۰۱۰۲۳/۴ با استدلال زیر رأی مذکور را نقض می کند

با امعان نظر به اینکه به موجب تصویر حکم کارگزینی ارائه شده شاکی در بیمارستان تأمین اجتماعی تاکستان به عنوان کاردان آزمایشگاه مشغول به ایفاء وظیفه می باشد و نظر به اینکه مشارالیه در شمول مصوبه هیأت وزیران در جلسه مورخ ۹/۱۱/۱۳۹۵ در خصوص بهره مندی از مزایای مشاغل سخت و زیان آور قرار دارد و دلیل و مدرک متقنی از ناحیه تأمین اجتماعی که تجدیدنظرخواه را از مصوبه هیأت وزیران خارج نماید، ابراز و اقامه نکرده لذا تجدیدنظرخواهی موجه تشخیص به استناد ماده ۷۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ضمن نقض دادنامه مارالذکر حکم به ورود شکایت و بهره مندی از مزایای مزبور صادر و اعلام می گردد. رأی اصداری قطعی است

رأی شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۲۸۲-۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۳۹۷/۴ به موجب دادنامه شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۳۹۹۲-۹۷۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۳۹۹۲/۱۱ شعبه ۱۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده است. ولیکن در اجرای ماده ۷۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری شعبه ۱۷ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۵۰۰۵۵۳-۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۵۰۰۵۵۳/۲۸ ضمن نقض دادنامه تجدیدنظر و متعاقب آن نقض دادنامه بدوی، به شرح زیر حکم به ورود شکایت صادر کرده است

در خصوص درخواست اعمال ماده ۷۹ قانون تشکیلات نسبت به دادنامه فوق الذکر با توجه به مستندات پیوست پرونده ملاحظه می گردد مشارالیه طبق احکام کارگزینی پیوست از کادر کارشناس آزمایشگاه تشخیص طبی واحد سازمانی بیمارستان ذکریای رازی قزوین با بیش از ۲۷ سال سابقه کار با توجه به ماده ۱۱۴ قانون تأمین اجتماعی ضوابط سنی و مدت خدمت برای احتساب مستمری کارکنان سازمان قبل از موعد مقرر تابع ضوابط و مقررات استخدام کشوری و اصلاحات بعدی آن خواهد بود که در حال حاضر ماده ۱۰۳ و تبصره ۱ قانون مدیریت خدمات کشوری حاکم است. علیهذا با توجه به مراتب فوق ایشان دارای شرایط مقرر قانونی بوده، بنابراین ضمن نقض دادنامه تجدیدنظر و متعاقب آن نقض دادنامه بدوی حکم به ورود شکایت صادر و اعلام می نماید. رأی صادره قطعی است

ج: شعبه ۴۶ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده های شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۲۹۰۲۷۹۰ و ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۲۹۰۳۸۹۰ با موضوع دادخواست خانم ها پریسا پسندیده و صدیقه کمال زاده به طرفیت ۱- اداره کل درمان استان تهران ۲- تأمین اجتماعی غرب تهران و به خواسته الزام به صدور حکم بازنشستگی با احتساب سوابق شغلی در مشاغل سخت و زیان آور به موجب دادنامه های شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۵۱۳۷-۹۷۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۱۱/۲۹ و ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۰۶۱۹-۹۸۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۲۵/۲ به شرح زیر رأی صادر کرده است

در خصوص شکایت مطروحه به شرح موصوف نظر به اینکه مطابق ماده ۶۴ آیین نامه استخدامی سازمان تأمین اجتماعی با کارکنان سازمان از لحاظ بازنشستگی، از کارافتادگی کلی و فوت طبق مقررات قانون تأمین اجتماعی رفتار خواهد شد و ماده ۱۱۴ قانون تأمین اجتماعی نیز ضوابط سنی و مدت خدمت برای احتساب مستمری بازنشستگی کارکنان سازمان پیش از موعد مقرر را تابع ضوابط و مقررات قانون استخدام کشوری دانسته است و با عنایت به اینکه تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری که جایگزین قانون استخدام کشوری شده است، بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور را مشروط به تحقق دو شرط نموده است: ۱- اختیار دستگاه اجرایی با بازنشستگی «عبارت دستگاه اجرایی... می تواند... در صدر ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری» قانون مدیریت خدمات کشوری» علیهذا نظر به اینکه شاکی فاقد شرایط ۲- داشتن حداقل سابقه ۲۵ سال سابقه «تبصره ۱ ماده ۱۰۳ مذکور بوده لذا شکایت مطروحه غیر موجه تشخیص و با استناد به مواد ۱، ۱۰، ۱۷ و ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری قرار رد شکایت مطروحه را صادر و اعلام می گردد. قرار صادره ظرف مهلت بیست روز پس از ابلاغ قابل اعتراض در شعب تجدیدنظر دیوان خواهد بود.

آراء مذکور به موجب دادنامه های شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۹۰۱۵۴۵-۹۸۰۹۹۷۰۱۳۹۸ و ۱۷/۶/۱۳۹۸-۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۵۰۰۷۰۸ و ۲۸/۳/۱۳۹۸ به ترتیب در شعب ۲۰ و ۱۷ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده است.

د: شعبه ۵۲ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده های شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۱۲۰۰۷۰۱ و ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۱۲۰۰۶۷۱ با موضوع دادخواست های خانم ها لیلا محمدیان و نگین عظیم زادگان به طرفیت سازمان تأمین اجتماعی استان قزوین - تهران و به خواسته الزام سازمان به صدور حکم بازنشستگی برابر مشاغل سخت و زیان آور و همچنین نسبت به کارمندان آزمایشگاه به موجب دادنامه های شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۱۲۰۴۸۲۸-۹۷۰۹۹۷۰۱۳۹۷ و ۲۵/۱۲/۱۳۹۷ و ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۱۲۰۲۵۵۱-۱۶/۷/۱۳۹۷ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

در خصوص شکایت خانم ها لیلا محمدیان و نگین عظیم زادگان به طرفیت تأمین اجتماعی استان قزوین به خواسته الزام خواندگان به صدور حکم بازنشستگی بر اساس مشاغل سخت و زیان آور و اعاده حقوق تضییع شده، با توجه به مفاد دادخواست تقدیمی و ضمائم آن لایحه دفاعیه خواندگان نظر به اینکه شغل پرستاری از جمله مشاغل سخت و زیان آور می باشد و شاکیان بیش از ۲۰ سال در شغل مزبور اشتغال به کار داشته مطابق قانون بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی افراد مشمول با دارا بودن ۲۰ سال متوالی و یا ۲۵ سال متناوب می توانند از بازنشستگی قانون مذکور بهره مند شوند و با عنایت به رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۷۷۹ تا ۹۶۱-۱۶/۸/۱۳۹۶ که پرستاران شاغل در سازمان تأمین اجتماعی را مشمول قانون نحوه بازنشستگی جانبازان قرار داده لذا خواسته مشارالیهما را ثابت و وارد تشخیص و به استناد مواد ۱۰ و ۶۵ قانون دیوان عدالت اداری و تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی و تبصره ۳ ماده واحده قانون جانبازان حکم به ورود شکایت و الزام خواندگان به اجابت خواسته شاکی صادر و اعلام می نماید. این رأی ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می باشد.

در اثر تجدیدنظرخواهی از رأی شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۱۲۰۴۸۲۸-۹۷۰۹۹۷۰۱۳۹۷ و ۲۵/۱۲/۱۳۹۷، شعبه ۲۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۹۰۱۵۹۰-۲۵/۶/۱۳۹۸ با استدلال زیر رأی مذکور را نقض می کند

نظر به اینکه حسب ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری و رأی شماره ۲۳۷-۱۸/۱۰/۱۳۹۵ هیأت تخصصی دیوان عدالت اداری در امور کار و تأمین اجتماعی کارمندان سازمان تأمین اجتماعی تابع آیین نامه استخدامی خاص سازمان مصوب ۱۳۸۶ می باشند و شاکی به موجب احکام کارگزینی کارمند سازمان تأمین اجتماعی است و ماده ۱۱۴ قانون تأمین اجتماعی ضوابط سنی و

مدت خدمت برای احتساب مستمری بازنشستگی کارکنان سازمان قبل از موعد مقرر تابع ضوابط و مقررات استخدام کشوری و تغییرات و اصلاحات بعدی آن دانسته است و از آنجا که قانون مدیریت خدمات کشوری جایگزین قانون استخدام کشوری شده است و از این رو کارکنان سازمان تأمین اجتماعی از حیث بازنشستگی پیش از موعد مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری از حیث سن و مدت خدمت می‌باشند و طبق تبصره (و) ماده ۱۰۳ قانون مذکور تقلیل سابقه قانونی مزبور در بند (الف) این ماده برای متصدیان مشاغل سخت و زیان‌آور ۵ سال دانسته است، مطابق بند (الف) و (ب) ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری کارکنان دستگاه‌های اجرایی از جمله سازمان تأمین اجتماعی در صورتی که مشمول قانون کار باشند می‌توانند حسب قانون با ۲۵ سال سابقه پرداخت حق بیمه به صورت متوالی و یا ۲۵ سال سابقه پرداخت حق بیمه به طور متناوب و احراز شرایط قانونی بازنشسته شوند و بالتفات به اینکه شاکی به موجب دادخواست تقدیمی اعلام داشته دارای ۲۴ سال سابقه کار در آزمایشگاه مراکز بیمارستانی سازمان تأمین اجتماعی می‌باشد که به حد نصاب ۲۵ سال طبق مقررات فوق نمی‌رسد. لذا با وصف مراتب فوق تجدیدنظرخواهی وارد و رأی تجدیدنظر خواسته واجد ایراد تشخیص و مستنداً به ماده ۷۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ضمن نقض رأی موصوف به استناد بند ۲ ماده ۱۰ و ماده ۶۳ قانون مرقوم حکم به رد شکایت صادر و اعلام می‌گردد. این رأی قطعی است. دفتر نتیجه ثبت وفق مقررات اقدام قانونی معمول گردد.

رأی شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۱۲۰۲۵۵۱-۱۶/۷/۱۳۹۷ به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۰۲۳۸-۳۱/۱/۱۳۹۸ شعبه ۱۵ تجدیدنظر تأیید شده است. ولیکن در اجرای ماده ۷۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، شعبه ۱۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۷۰۳۱۹۰-۱۵/۱۰/۱۳۹۸، رأی شعبه ۱۵ تجدیدنظر را نقض کرده و به شرح زیر حکم به رد شکایت صادر کرده است

باعنایت به مجموع اوراق پرونده‌های بدوی و تجدیدنظر و مستندات ابرازی، نظر به اینکه مطابق ماده ۶۴ آیین‌نامه استخدامی سازمان تأمین اجتماعی یا کارکنان سازمان از لحاظ بازنشستگی، از کارافتادگی کلی و فوت طبق مقررات قانون تأمین اجتماعی رفتار خواهد شد و ماده ۱۱۴ قانون تأمین اجتماعی نیز ضوابط سنی و مدت خدمت برای احتساب مستمری بازنشستگی کارکنان پیش از موعد مقرر را تابع ضوابط و مقررات قانون استخدام کشوری دانسته است و با عنایت به اینکه تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری که جایگزین قانون استخدام کشوری شده است، بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور را مشروط به تحقق دو شرط نموده است. ۱- اختیار دستگاه اجرایی با بازنشستگی «عبارت دستگاه اجرایی... می‌تواند... در صدر ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری ۲- داشتن حداقل ۲۵ سال سابقه «تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری» علیهذا نظر به اینکه شاکی فاقد شرایط مذکور بوده و در زمان تقاضا دارای ۲۰ سال سابقه اشتغال بوده است، با تشخیص موجه و وارد بودن تقاضای اعمال ماده ۷۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و ضمن نقض دادنامه‌های صدرالذکر، حکم به رد شکایت شاکی صادر و اعلام می‌گردد. این رأی قطعی است.

هـ: شعبه ۶۶ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۱۶۰۰۸۸۹-۳/۴/۱۳۹۸ به موضوع دادخواست آقای علی احمدوند به طرفیت مدیریت درمان سازمان تأمین اجتماعی و به خواسته الزام به بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور در رشته تکنسین اتاق عمل به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۱۶۰۱۱۸۶-۳/۴/۱۳۹۸ به شرح زیر رأی صادر کرده است

مطابق ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان و ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۰/۲/۱۳۸۵ کلیه وزارتخانه‌ها و... سازمان‌هایی که مشمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است می‌توانند شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور را با داشتن حداقل ۲۰ سال تمام سابقه قابل قبول بازنشسته نمایند. نظر به اینکه در خصوص این نوع بازنشستگی به دستگاه محل اشتغال اختیار داده شده که می‌تواند با شرایطی بازنشسته نماید و سازمان تأمین اجتماعی نیز که یک نهاد عمومی غیردولتی می‌باشد مخالف بازنشستگی شاکی

که از کارکنان خودش می‌باشد، است قانوناً نیز مجوزی جهت الزام دستگاه مربوطه وجود ندارد لذا شکایت غیرموجه تشخیص و حکم به رد آن صادر و اعلام می‌گردد. رأی صادره ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

رأی مذکور به موجب رأی شماره ۲۷۷۱/۹۵۶۹۰۹۹۷۰۹۸۰۹۸۹۸/۲۰/۹۱۳۹۸ شعبه ۲۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۸/۹/۱۳۹۹ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - تعارض در آراء محرز است.

ب - اول: براساس رأی وحدت رویه شماره ۵۱۵-۵/۷/۱۳۸۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، سیاق عبارات تبصره ۲ اصلاحی ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۸۰ که براساس آن شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور می‌توانند با داشتن ۲۰ سال سابقه کار متوالی و یا ۲۵ سال متناوب در مشاغل مذکور بازنشسته شوند، با استفاده از واژه‌های کارگر و کارفرما و کارگاه، مبین حصر تسری حکم مقنن به مشمولین قانون کار است. بنابراین مستخدمین سازمان تأمین اجتماعی از شمول قانون کار و قانون اصلاح تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۸۰ خارج و بنابر ارجاع تبصره ۱ ماده ۶۴ آیین‌نامه استخدامی سازمان تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب سال ۱۳۹۴ و ماده ۱۱۴ قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۵۴، از حیث بازنشستگی به سبب اشتغال در مشاغل سخت و زیان‌آور، تابع مقررات بخش عمومی و دولتی می‌باشند.

دوم: قوانین و مقررات بخش عمومی و دولتی حاکم بر موضوع بازنشستگی پیش از موعد به سبب اشتغال در مشاغل سخت و زیان‌آور عبارتند از: تبصره ۳ ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب سال ۱۳۶۷ و تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶.

سوم: براساس تبصره ۳ ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب سال ۱۳۶۷ «شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور که وظایف مربوط به شغل آنان باعث بروز ناراحتی‌های جسمی و روحی می‌گردد، می‌توانند با داشتن حداقل بیست سال سابقه خدمت بر اساس درخواست کتبی خود با حداکثر پنج سال ارفاق بازنشسته شوند.» بنابراین برخلاف صدر ماده واحده مذکور که براساس آن دستگاه‌های اجرایی در بازنشسته کردن مستخدمین معلول (اعم از جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی، معلولین حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص کار و معلولین عادی) دارای اختیار می‌باشند، در مورد شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور چنین حکمی وجود ندارد و تبصره ۳ ماده واحده مذکور بر تکلیف دستگاه‌های اجرایی در موافقت با درخواست بازنشستگی مستخدم واجد شرایط به سبب اشتغال در مشاغل سخت و زیان‌آور دلالت دارد و این تبصره جزو قوانین آمره بوده و لازم‌الاتباع است.

چهارم: براساس تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ به عنوان آخرین اراده قانونگذار در مورد بازنشستگی متصدیان مشاغل سخت و زیان‌آور در دستگاه‌های اجرایی، سابقه خدمت لازم برای متصدیان مذکور جهت بازنشستگی پیش از موعد، بیست و پنج سال لحاظ شده اما با توجه به حکم ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری که براساس آن مقرر شده: «کلیه قوانین و مقررات عام و خاص... مغایر با این قانون از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون لغو می‌گردد.» و با عنایت به

اینکه قلمرو تبصره ۳ ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۶۷ و تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری یکسان و ناظر بر بازنشستگی پیش از موعد شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور در دستگاه‌های اجرایی است، با تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری جهت بازنشستگی شاغلین مذکور، شرط سابقه اشتغال از بیست سال به بیست و پنج سال افزایش یافته لکن سایر شرایط مورد حکم مقنن در تبصره ۳ ماده واحده مذکور از جمله درخواست بازنشستگی مستخدم و تکلیف دستگاه اجرایی در موافقت با درخواست بازنشستگی مستخدم واجد شرایط همچنان مجری می‌باشد چرا که تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری به عنوان قانون لاحق در این موارد متضمن حکم مغایری نبوده و دستگاه‌های اجرایی در حال حاضر مکلفند با درخواست بازنشستگی مستخدمان متصدی مشاغل سخت و زیان‌آور که به بیست و پنج سال سابقه اشتغال رسیده‌اند، موافقت کنند.

پنجم: هر چند صدر ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری ناظر بر شرایط اختیاری دستگاه اجرایی برای بازنشسته کردن کارکنان خود می‌باشد ولی مفاد تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مذکور صرفاً ناظر بر تعیین شرط سابقه برای مشاغل سخت و زیان‌آور است و اگر غیر از این تفسیر شود، جمع بین تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری و تبصره ۳ ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان دچار تعارض خواهد شد، با این توضیح که اگر کارمند با ۲۰ سال سابقه درخواست بازنشستگی نماید به لحاظ سخت و زیان‌آور بودن موضوع، دستگاه مکلف است او را طبق تبصره ۳ ماده واحده بازنشسته نماید ولی اگر با ۲۵ سال سابقه درخواست دهد دستگاه اختیار دارد که او را بازنشسته نماید ولی بر اساس نظریه مذکور در بند ۴ این رأی و طبق قاعده «الجمع مهما امکن اولی من الطرح» و بین تبصره ۳ ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور و تبصره ۱ ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری جمع منطقی صورت می‌گیرد بدین نحو که فقط شرط سابقه برای بازنشستگی سخت و زیان‌آور از ۲۰ سال به ۲۵ سال افزایش می‌یابد.

بنابر مراتب یاد شده، آراء شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۷۰۳۱۹۰ - ۱۵/۱۰/۱۳۹۸ - شعبه ۱۸ تجدیدنظر، ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۹۰۱۵۹۰ - ۲۵/۶/۱۳۹۸ - شعبه ۲۰ تجدیدنظر و ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۱۶۰۱۱۸۶ - ۳/۴/۱۳۹۸ - شعبه ۶۶ بدوی دیوان عدالت اداری که به موجب رأی شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۶۹۰۲۷۷۱ - ۲۰/۹/۱۳۹۸ - شعبه ۲۰ تجدیدنظر تأیید شده، مبنی بر رد شکایت در حدی که متضمن مراتب فوق‌الذکر است، صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی